

NATUURLIJK BUITEN BEWEGEN, ONTMOETEN & SPELEN

Gemert-Bakel **uitvoeringsplan** speel- en beweegvriendelijke ruimte 2024 - 2027

Kader onderhoud en vervanging

Wettelijke kaders

Meerjarenplanning

Vervangingsprognose

Vervangingscyclus
deelgebieden

Inventaris speelvoorzieningen

Plekken en toestellen

Plaatsingsjaren

Financiën

Uitgangspunten
instandhoudingsbudget

Budgetten scenario
'Uitdagend'

Begroting scenario
'Uitdagend'

Ambities beheer en onderhoud

Materialisatie

Duurzaamheid en circulariteit

Verdeling inventariswaarde

Onderhoudsproces en -
niveau

Communicatie en uitvoering

Projectorganisatie

Participatieproces

Navigatie

Dit rapport is gemaakt om digitaal te lezen. De afbeeldingen op deze pagina zijn aan te klikken.

In [kader voor onderhoud en vervanging](#) wordt kort even de geldende veiligheidswetgeving toegelicht, het onderhoudsproces, vervangingsprognose.

Het hoofdstuk [inventaris speelvoorzieningen](#) geeft een korte beschrijving van de huidige aanwezige speelvoorzieningen: de aantallen of oppervlaktes, materiaalsoorten, waarde en plaatsingsjaren.

Vervolgens wordt in [Ambities in beheer en onderhoud](#) de manier beschreven waarop het beheer en onderhoud uitgevoerd wordt.

In [Meerjarenplanning](#) staat de uitwerking wanneer we tot de resultaten komen.

De benodigde budgetten bij de scenario's lichten we in [Financiën](#) kort toe.

Tot slot in wordt in [Communicatie en uitvoering](#) de projectorganisatie en participatieproces beschreven.

Op elke pagina kan rechtsboven in de balk naar deze inhoudspagina (🏠) genavigeerd worden. Zo kost het hooguit 2 klikken om weer bij een volgend onderwerp te komen.

Inleiding

De gemeente Gemert-Bakel is verantwoordelijk voor de speelvoorzieningen in de openbare ruimte. Speeltoestellen en speelondergronden worden tijdig onderhouden en vervangen. Naast het reguliere onderhoud grijpen we grote kansen aan om de openbare ruimte te verbeteren. We investeren in speellandschappen en stimuleren hiermee het buiten zijn en buiten bewegen voor jong en oud. Naast sociale cohesie en gezondheid is ook de ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid een belangrijk ontwikkelpunt.

Missie

Het veilig en functioneel in stand houden van de speel- sportvoorzieningen zodat de inwoners van Gemert-Bakel kunnen bewegen, ontmoeten, spelen en sporten. Het doel van het uitvoeringsplan is uitwerking geven aan de kaders zoals beschreven in het beleidsplan. Dit plan geeft inzicht in de toekomstige kosten, zoals jaarlijks terugkerend onderhoud, planmatig groot onderhoud en vervangingsinvesteringen, met als doel deze op te nemen in de gemeentebegroting.

Kader onderhoud en vervanging

Wettelijke vereisten, waarborgen veiligheid

De algemene spelregels rondom veiligheid van speelvoorzieningen houden in dat spelende kinderen en hun ouders erop moeten kunnen rekenen dat de speelvoorzieningen veilig zijn. Daarmee wordt overigens niet bedoeld dat alle risico's vermeden worden. De risico's dienen echter beheersbaar en herkenbaar te zijn. In het **Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen** (WAS) zijn de wettelijke bepalingen voor aansprakelijkheid en veiligheid vastgelegd.

Indien er sprake is van een ongeval door een gebrek aan het speeltoestel of een onveilige ondergrond, dan is degene die het speeltoestel voorhanden heeft altijd als eerste aansprakelijk. Deze verantwoordelijkheid is conform en aanvullend op de risicoaansprakelijkheid die wordt omschreven in het Burgerlijk Wetboek.

Of iets een speeltoestel is of zo kan worden aangemerkt is nevenstaand **stroomschema** een handig hulpmiddel. In het kader hiervan hoeven zeker niet alle speelaanleidingen als speeltoestel geïnspecteerd en onderhouden te worden. De gemeente heeft wel een algehele zorgplicht. Met een **risico analyse** zal de gemeente een inschatting maken van het risico en neemt zij noodzakelijke maatregelen.

Om te kunnen aantonen dat de veiligheid van toestellen wordt gewaarborgd, voert de afdeling beheer een aantal handelingen uit:

- o controle bij plaatsen en verwijderen van speel- en sporttoestellen en veiligheidsondergronden;
- o inspectie van speel- en sporttoestellen en veiligheidsondergronden en de registratie van relevante gegevens in een logboek;
- o onderhoud van speel- en sporttoestellen en de registratie van relevante maatregelen in een logboek.

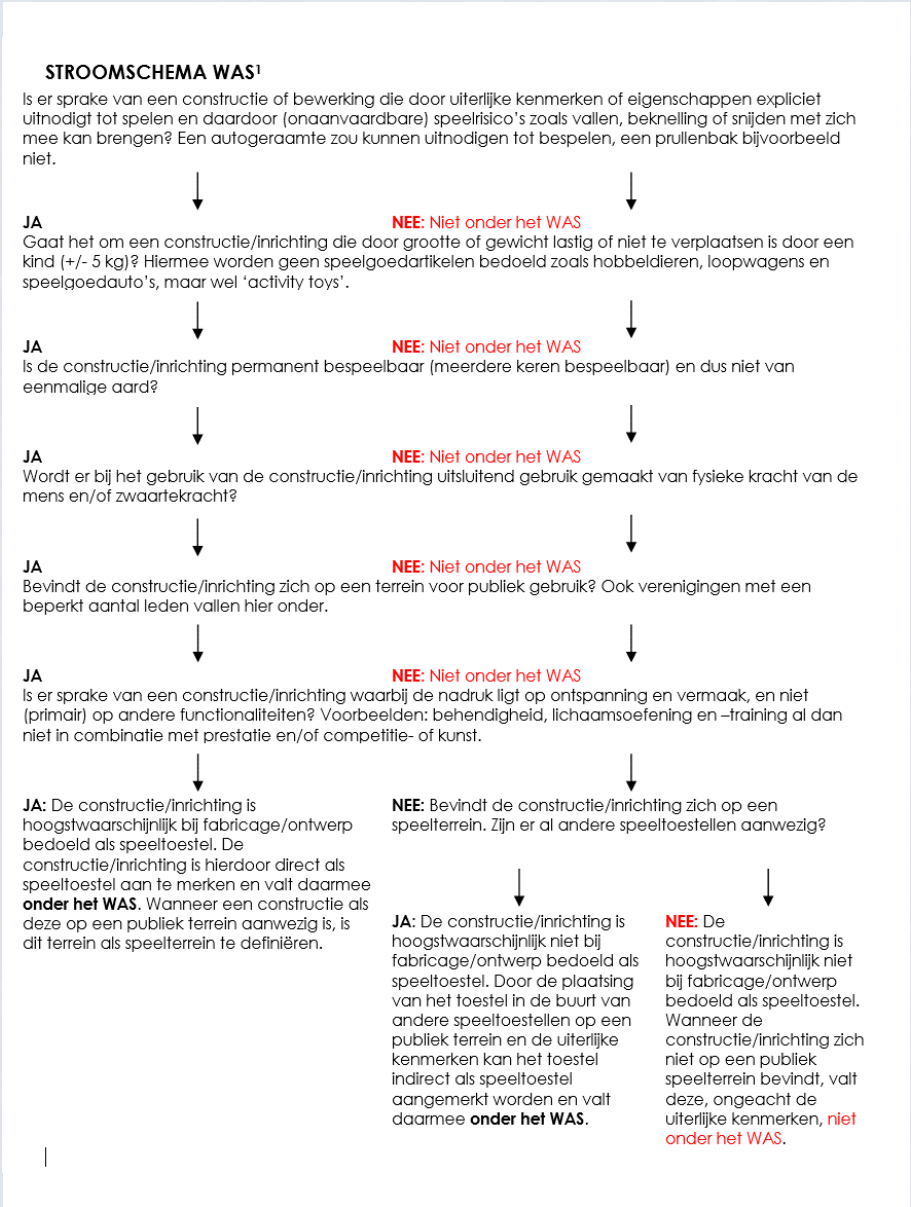
De veiligheid is geborgd, zegt het WAS, als deze handelingen zo vaak als nodig worden uitgevoerd.

Registratie en verwerking informatie

De informatie over toestellen en speelprikkels wordt geregistreerd in een online beheersysteem. Dit houdt de gegevens overzichtelijk, altijd actueel en overal beschikbaar. Ook vindt er via dit beheersysteem terugkoppeling van reparaties plaats. Dit zorgt voor voldoende managementinformatie. Het is niet langer verplicht maar wel raadzaam om een digitaal logboek bij te houden. De oppervlaktes verharding en veiligheidsondergronden worden in een ander beheersysteem vastgelegd.

Waarborgen veiligheid op openbare terreinen bij MFA's

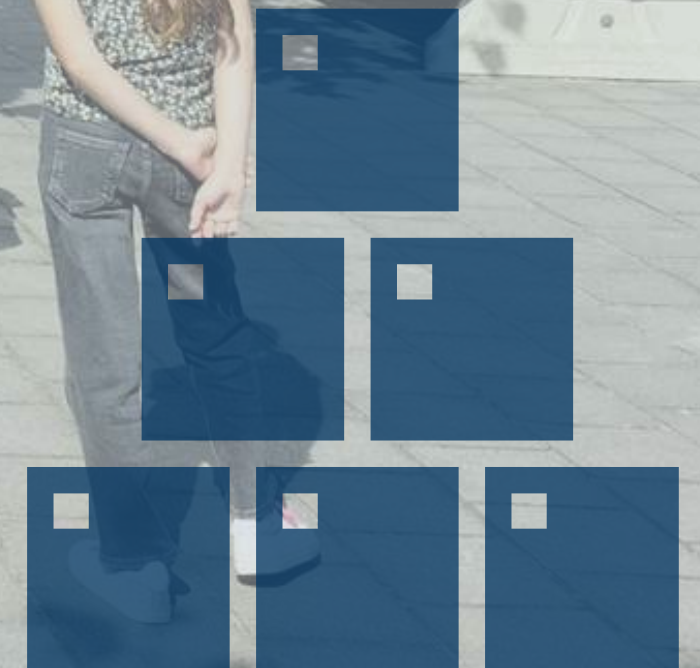
Gemeente Gemert-Bakel inspecteert alle speeltoestellen, ook bij MFA's. De gegevens hiervan worden dus ook in het beheersysteem meegenomen. Zij geeft daarbij aanwijzingen voor onderhoud aan de MFA's. De gemeente is verantwoordelijk voor vervanging van de toestellen en ondergronden bij MFA's volgens de mogelijkheden binnen het beleid en afspraken die gemaakt worden in de overeenkomst per MFA. De MFA's in De Rips en De Mortel hebben nog een eigen, afgesloten gedeelte, waarover afspraken worden gemaakt.

Risico = ernst x waarschijnlijkheid x blootstelling

ernst letsel kans	geen	laag	vrij ernstig	zeer ernstig
niet mogelijk	ok	ok	ok	ok
laag	ok	aandacht	correctie	urgent
hoog	ok	correctie	urgent	acuut

Inventaris speelvoorzieningen

Toestellen	eenheid	aantal GEMEENTE	aantal MFA	TOTAAL
speeltoestellen	stuk	315	21	336
sporttoestellen	stuk	106	9	115
speelaanleidingen	stuk	21	6	27
Subtotaal toestellen		442	36	478
Ondergronden				
veiligheidsondergrond exclusief gras	m2	7743	178	7921
Subtotaal ondergronden		7743	178	7921

Tabel 1 Speelinventaris op gemeentelijke plekken, MFA's en totaal

Speelinventaris van gemeente en multifunctionele accommodaties (MFA's)

De speelinventaris staat voor een groot gedeelte in de openbare ruimte en voor een klein deel op gemeentegrond bij MFA's, waarvan de buitenruimte openbaar toegankelijk is, zie tabel 1. De gemeente is verantwoordelijk voor de veiligheidsinspecties van alle toestellen, op gemeentelijke en op plekken van de MFA's. Wat betreft het onderhoud en de vervanging is de gemeente verantwoordelijk voor de gemeentelijke plekken. Voor de MFA's is een vervangingsbudget beschikbaar vanuit het gemeentelijk beleid scholen verzorgen het onderhoud. Afspraken over het onderhoud en de vervanging bij MFA's worden vastgelegd in een overeenkomst.

De sporttoestellen op beweegtuinen zijn geen onderdeel van deze hierboven vermelde inventaris.

Diversiteit toestellen en speelaanleidingen

Voor het geheel aan speelinventaris is de diversiteit in beeld gebracht, zie tabel 2. Toestellen die vooral voor de jongste doelgroep (kinderen van 0- t/m 5-jarigen) gebruikt worden zijn oververtegenwoordigd met 46,8% (wipveren, wippen, duikelrekken, evenwichtstoestellen, glijbanen, klimtoestellen, zandspeeltoestellen en huisjes). De toestellen die uitdaging bieden aan de jeugd (6- t/m 11-jarigen) zijn iets minder vertegenwoordigd met 30,6% (schommels, combinatietoestellen, draaitoestellen, skate-elementen en kabelbanen). Wipveren en wippen, voetbaldoelen en schommels zijn het meest aanwezig.

Als speelaanleiding is het vaakst gekozen voor een boomstam of een speelpaneel.

De verdeling speel- versus sporttoestel is 75% ten opzichte van 25%.

Diversiteit speelplekken

De meerderheid van de plekken is ingericht als steunplek spelen, -sport of –spelen en sport, 64 van de 93 plekken, of te wel 69%. Een kleiner aantal is ingericht als centrale plek spelen, -sport of – spelen en sport, namelijk 25 van 93 plekken, of te wel 27%. Twee plekken zijn ingericht als regionale plek spelen en sport en twee plekken als straatplek, dat wil zeggen er staan wel speelaanleidingen maar geen speeltoestellen die moeten voldoen aan de Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (WAS), voor onderscheid zie pagina over veiligheid.

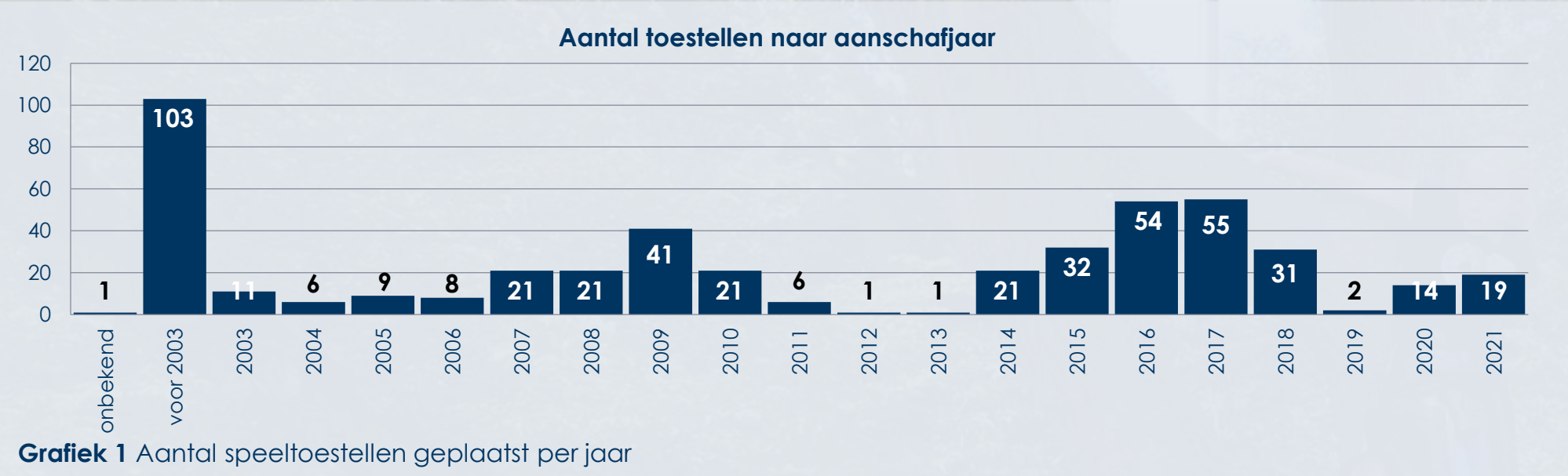
TYPE TOESTEL	aantal	% van totaal
wipveren en wippen	74	16,4%
voetbaldoelen	72	16,0%
schommels	59	13,1%
duikelrekken	37	8,2%
combinatietoestellen	34	7,5%
evenwichtstoestellen	29	6,4%
glijbanen	29	6,4%
klimtoestellen	29	6,4%
tafeltennis, basketbal, volleybal, jeu de boulesbaan	27	6,0%
draaitoestellen	27	6,0%
skate elementen	13	2,9%
zandspeeltoestellen	8	1,8%
kabelbanen	5	1,1%
huisjes	5	1,1%
fitness	3	0,7%
bokspringpalen	0	0,0%
JOP	0	0,0%

SPEELAAANLEIDINGEN	aantal	% van totaal
speelprikkel divers	3	18%
speelprikkel boomstam	6	35%
knik kertegel, hinkelbaan	1	6%
poef/kei-stapstenen	0	0%
kruip-/betonbuis	3	18%
speeltafel/paneel/educatief/kunst	4	24%
picknickset	0	0%

HOOFDTYPE TOESTEL	aantal	% van totaal
speeltoestel	336	75%
sporttoestel	115	25%

TYPE PLEK (SITUATIE ZOMER 2022)	aantal	% van totaal
regionale plek spelen	0	0%
regionale plek spelen-sporten	2	2%
regionale plek sporten	0	0%
centrale plek spelen	8	9%
centrale plek spelen-sporten	14	15%
centrale plek sporten	3	3%
steunplek spelen	40	43%
steunplek spelen-sporten	18	19%
steunplek sporten	6	6%
straatplek	2	2%
sport- en beweegroute	0	0%
totaal	93	100%

Tabel 2 Diversiteit toestellen, speelaanleidingen, plekken

Plaatsingsjaren toestellen

Op basis van plaatsingsjaren van speel- en sporttoestellen wordt een doorkijk gegeven naar de vervangingsjaren en de daaraan gekoppelde vervangingskosten. In grafiek 1 zijn de plaatsingsjaren voor de toestellen weergegeven. Van de afgelopen 20 jaar is te zien hoeveel toestellen in ieder jaar zijn geplaatst. De toestellen geplaatst voor 2003 zijn in een totaal telling weergegeven.

In de grafiek is te zien dat met name van 2007 tot en met 2010 en van 2014 tot en met 2018 veel is geïnvesteerd in de inventaris. Er staan nog 103 toestellen die voor 2003 zijn geplaatst.

Aanlegjaren ondergronden en verharding

De aanleg van veiligheidsondergronden zoals valdempend zand lopen vanzelfsprekend mee met de aanleg van speeltoestellen. De ondergronden zijn immers ten dienste van de veiligheid van het toestel aangebracht (valdemping).

Ambities beheer en onderhoud

Keuze materialisatie speeltoestellen

In Gemert-Bakel kiezen we op grote centrale plekken of MFA's bij voorkeur voor toestellen met een lange levensduur in verband met het intensieve, dagelijkse gebruik. Stalen toestellen hebben een langere levensduur. Kunststof toestellen worden alleen toegepast indien deze 100% recyclebaar zijn. Op minder intensief gebruikte plekken gaat de voorkeur uit naar natuurlijk materiaal zoals hout. Vrijkomend hout uit de gemeente of ander vrijkomend materiaal hergebruiken we voor het maken van speelaanleidingen.

De materiaalkeuze is bepalend voor de verhouding afschrijvingskosten / aanschafwaarde. De gemiddelde afschrijvingsperiode voor een toestel in Gemert-Bakel is in 2022 theoretisch 16 jaar. De toestellen zijn gemiddeld 11,7 jaar oud in 2022.

Keuze voor duurzame ondergronden

Volgens de NEN-normen heeft Nederland, net als enkele andere landen in Europa, gesteld dat tot 1,5 meter gras in veel situaties een veilige valondergrond is.

In de meeste gevallen wordt onder toestellen valdempend zand toegepast, dit is het geval op 49 plekken en betreft circa 6.600 vierkante meter, zie tabel 3. Er zijn slechts 4 plekken in de gemeente waar kunstgras als veiligheidsondergrond is toegepast met een oppervlakte van circa 1.100 vierkante meter.

De keuze voor hoofdzakelijk valdempend zand wordt gemaakt vanuit duurzaamheidsoverwegingen en klimaatadaptatie. Zand heeft een uitstekende valdempende eigenschappen en heeft daarnaast ook nog een extra speelwaarde bovenop een vaste valdempende ondergrond. Bovendien levert zand geen afval op dat aan het einde van de levensduur verwerkt moet worden. Bij toekomstige ontwerpen wordt deze keuze voortgezet. Bovendien wordt valdempend zandondergronden op een duurzame wijze onderhouden door het te zeven.

In basis kiezen we voor toestellen waar gras als valondergrond voldoende is, voornamelijk op steunplekken. Op centrale en regionale plekken kiezen we juist voor toestellen met een grotere uitdaging. Dit zijn toestellen waar vaak een grotere valdemping voor nodig is dan gras. Op enkele plekken passen we verharding toe om het sporten te faciliteren.

VERHARDINGEN	m2	% van totaal
asfaltvloer	445	25%
elementverharding (tegels/klinkers)	1.357	75%
totaal	1.802	100%

VEILIGHEIDSONDERGROND	m2	% van totaal
gras	32	0%
valdempend zand	6.581	83%
rubbertegels gelijmd	118	1%
in-situ /gegoten rubber	56	1%
kunstgras (m2)	1.134	14%
totaal	7.921	100%

MATERIAALTYPE TOESTELLEN EN PRIKKELS	aantal	% van totaal
diverse	42	9%
kunststof	59	12%
metaal	209	44%
hout	132	28%
natuurlijke speelaanleiding	15	3%
beton	1	0%
onbekend	20	4%
totaal	478	100%

Tabel 3 Materiaaltypen verhardingen, veiligheidsondergronden en toestellen

Speel- en sportruimten zijn bij uitstek de plek waar veel mogelijk is op het gebied van duurzaamheid en circulair denken. De gemeente wil duurzaamheid en circulariteit bij speelvoorzieningen bevorderen op:

- Inzetbaarheid voor meerdere **leeftijdsgroepen**
- **Verplaatsbaar** indien de samenstelling van de wijk verandert, zodat een voorziening elders geplaatst kan worden
- **Hergebruik van materialen**, zoals het toepassen van groene en natuurlijke elementen als hout van gekapte bomen of gebruik van bestratingsmaterialen.
- **Duurzaam**: dat materialen een lange levenscyclus hebben. Duurzame materialen toepassen, zoals Europees hardhout (Robinia), of andere natuurlijke materialen. Roestvrij staal gaat lang mee en kan daarna weer opnieuw het fabrieksproces in. Natuurlijke ondergronden, zoals gras of valdempend zand.
- **Klimaat adaptief**: Waar verharding vervangen wordt door groen is meer verdamping en is het dus koeler, waardoor het risico op hitte(stress) wordt verminderd. Hierdoor kan ook wateroverlast en droogte worden voorkomen. Een boom op de juiste plek bij een speelplaats geeft schaduw en verkoeling, neemt fijnstof op en draagt bij aan biodiversiteit. Sinds een aantal jaar heeft speelnatuur als vorm van speelplaatsinrichting een vlucht genomen. Hierbij wordt een zo bespeelbaar mogelijke natuurlijke omgeving ingericht, met bijvoorbeeld hoogteverschil, water, beplanting en natuurlijke speelaanleidingen. Speelnatuur draagt bij aan bewustwording van duurzaamheidsaspecten en een gezonder immuunsysteem.

Toestellen	waarde GEMEENTE	waarde MFA	waarde TOTAAL
speeltoestellen	€ 968.907	€ 84.337	€ 1.053.244
sporttoestellen	€ 281.306	€ 21.698	€ 303.004
speelprikkels	€ 19.622	€ 5.776	€ 25.398
Subtotaal toestellen	€ 1.269.835	€ 111.811	€ 1.381.646
Ondergronden			
verhardingen	€ 88.594	€ 0	€ 88.594
veiligheidsondergrond exclusief gras	€ 350.845	€ 19.580	€ 370.425
Subtotaal ondergronden	€ 439.439	€ 19.580	€ 459.019
Totaal	€ 1.709.274	€ 131.391	€ 1.840.665

Tabel 4 Inventariswaarde naar toestellen en ondergronden op gemeentelijke plekken en MFA's

Type plekken	aantal plekken	waarde huidige situatie	toekomstige streefwaarde			verschil streef - huidige waarde
			waarde inrichting 0-99	waarde ontmoeting jongeren	totaal waarde streef situatie	
Hoofdstructuur						
regionale plek spelen-sporten	2	€ 458.666	€ 260.000	€ 15.000	€ 275.000	-€ 183.666
regionale plek sporten	1	€ 6.600	€ 110.000	€ 10.000	€ 120.000	€ 113.400
centrale plek spelen	1	€ 38.578	€ 65.000	€ 5.000	€ 70.000	€ 31.422
centrale plek spelen-sporten	16	€ 458.629	€ 1.440.000	€ 70.000	€ 1.510.000	€ 1.051.371
centrale plek sporten	2	€ 108.350	€ 130.000	€ 10.000	€ 140.000	€ 31.650
steunplek spelen	14	€ 164.981	€ 231.000	€ 0	€ 231.000	€ 66.019
steunplek spelen-sporten	10	€ 180.203	€ 220.000	€ 15.000	€ 235.000	€ 54.797
steunplek sporten	4	€ 40.368	€ 66.000	€ 0	€ 66.000	€ 25.632
subtotaal hoofdstructuur	50	€ 1.456.375	€ 2.522.000	€ 125.000	€ 2.647.000	€ 1.190.625
Nevenstructuur						
straatplek	42	€ 384.294	€ 105.000	€ 0	€ 105.000	-€ 279.294
subtotaal nevenstructuur	42	€ 384.294	€ 105.000	€ 0	€ 105.000	-€ 279.294
totaal structuur	92	€ 1.840.669	€ 2.627.000	€ 125.000	€ 2.752.000	€ 911.331

Tabel 5 Verschuiving inventariswaarde naar type plek naar aanleiding van uitvoering beleid scenario 2. uitdagend

Verdeling huidige inventaris naar type plek visie

In het beleidsplan wordt onderscheid gemaakt naar regionale plekken, centrale plekken, steunplekken en straatplekken plus of het een sport- en speelplek is, of alleen een sportplek of speelplek.

Waarbij de investeringen per plek het hoogst zijn op regionale plekken, daarna centrale plekken en vervolgens steunplekken.

In de huidige situatie zijn de meeste investeringen gedaan op de centrale plekken, opgeteld circa €6 ton. In het beleidsplan is het speerpunt de centrale plekken robuust neer te zetten, zodat dit de uitdagende speelplekken zijn waar men kan bewegen, ontmoeten, sporten en spelen.

In de nieuwe situatie wordt gestreefd om juist de waarde te verhogen op centrale plekken van nu circa €6 ton naar ruim €1,7 miljoen. De investeringswaarde van steunplekken en straatplekken wordt minder.

Dit betreffen alleen de investeringen in toestellen en ondergronden. Daarnaast bevat een plek natuurlijk ook groen en waarde aan verhardingen en meubilair. Geschat wordt dat dit circa 50% van de waarde van de plek vertegenwoordigd. Dit wordt bij (her)inrichting integraal aangepakt.

Over de tijd streven naar uitdagende plekken met meer speelwaarde

Het totale bestand aan speel- en sporttoestellen, speelprikkels, verhardingen en veiligheidsondergronden op plekken vertegenwoordigt een waarde van € 1.840.665 (zomer 2022), optelling van € 1.381.646 aan toestellen en prikkels plus € 459.019 aan ondergronden, zie tabel 4. Daarvan staat er totaal € 1.709.274 op gemeentelijke plekken en totaal € 131.391 op openbare terreinen bij MFA's.

Bij de uitvoering van het beleid stijgt de inventariswaarde op termijn naar € 2.647.000, zie tabel 5. Daarbij stijgt vooral de waarde op de grotere centrale plekken waar bij voorkeur jong tot oud kan bewegen, ontmoeten, spelen en sporten. Ook wordt er extra geïnvesteerd in goede ontmoetingsplekken voor jongeren.

Het onderhoud bestaat uit de werkzaamheden die fysiek aan het toestel en de omgeving uitgevoerd moeten worden, inclusief de inspecties.

Onderhoudsniveau

Het onderhoudsniveau voor toestellen mag nooit lager zijn dan 'veilig'. Groen wordt onderhouden op "B"-niveau volgens de CROW beeldkwaliteitssystematiek. Binnen wegen worden voetpaden in verblijfsgebieden onderhouden op "A"-niveau volgens de CROW beeldkwaliteitssystematiek en op "B"-niveau in overige gebieden. Dit heeft een gunstige invloed op de bereikbaarheid van speelplekken.

Inspecties en visuele controles

De inspectiecyclus bepaalt in sterke mate het onderhoudsproces. Daarbij vindt er 1 keer per jaar een uitgebreide jaarlijkse inspectie van alle speeltoestellen plaats. Deze inspectie wordt uitgevoerd door een externe partij met een SVS** gecertificeerde medewerker, zodat volgens de laatste wetgeving wordt geïnspecteerd.

MFA's en Speelweide Handel worden naast de jaarlijkse inspectie ieder kwartaal visueel beoordeeld. Overige speelplekken worden naast de jaarlijkse inspectie na een half jaar visueel geïnspecteerd. Van de inspecties en visuele controles wordt een aantekening gemaakt in het logboek (gemeentelijk beheersysteem).

Dagelijks en groot onderhoud

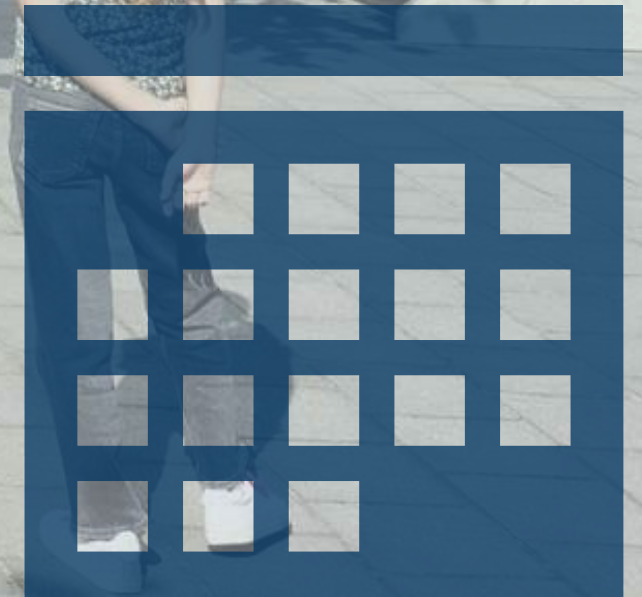
Na een inspectierond of visuele controle ronde worden geconstateerde gebreken zo mogelijk gelijk opgelost (klein onderhoud) of indien groot onderhoud (vervanging deel toestel, vervanging ondergrond, etc) nodig is, worden onderdelen besteld of de leverancier of een gespecialiseerd bedrijf ingeschakeld. Iedere reparatie wordt in het gemeentelijk beheersysteem geregistreerd dat het gebrek is opgelost.

Meldingen

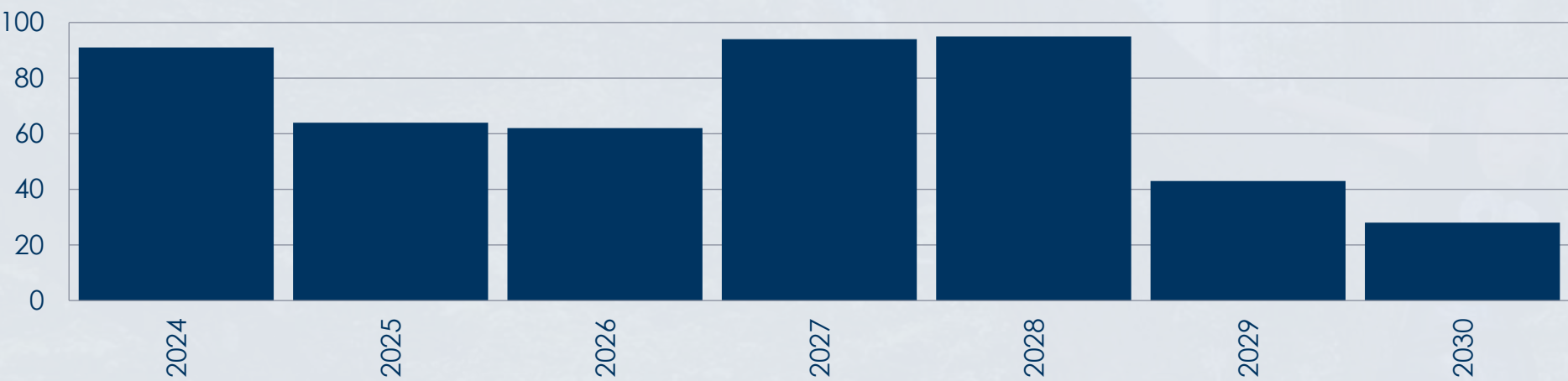
Indien een inwoner melding maakt van een defect aan een speelvoorziening, wordt dit in het beheersysteem vermeld. Na reparatie wordt in het beheersysteem vermeld dat het defect is opgelost.

Meerjarenplanning

Aantal toestellen naar gemiddeld vervangjaar DEELGEBIED

Grafiek 2 Aantal speeltoestellen te vervangen per jaar binnen deelgebieden in cyclus

Omdat zoveel mogelijk met valdempend zand als ondergrond gewerkt wordt, wordt bij verwijdering van het toestel de ondergrond aangevuld met zwarte aarde en ingezaaid met gras en bij vervanging van het speeltoestel wordt het zand een extra keer schoongemaakt. Voor kunstmatige verhardingen geldt dat ze worden vervangen bij vervanging van het toestel of bij verwijdering van het toestel verwijderd.

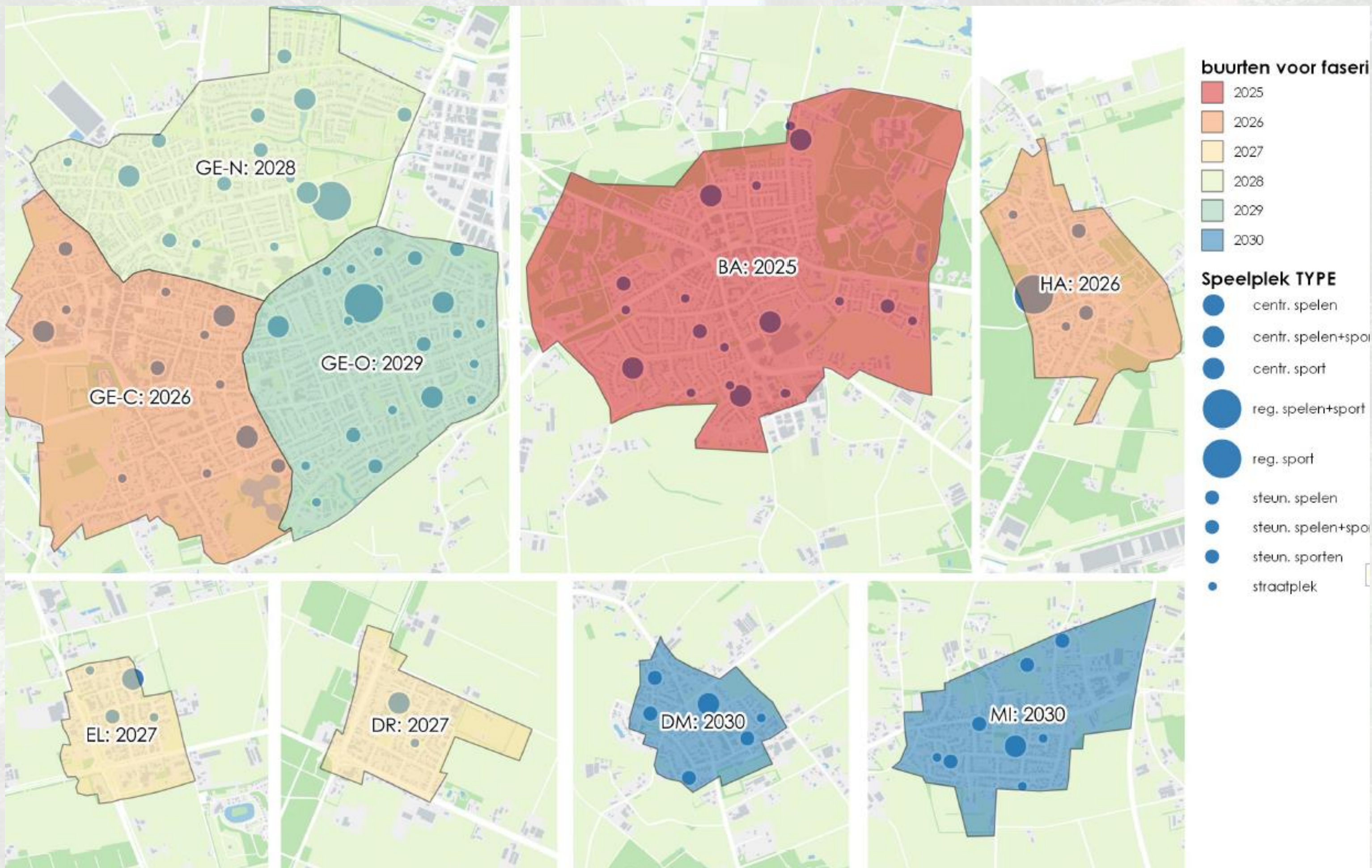
Vervangingsprognose toestellen

Door het plaatsingsjaar van de huidige toestellen te verhogen met de afschrijvingsperiode wordt zichtbaar in welk jaar het toestel theoretisch vervangen moet worden. Echter zoals in het beleid omschreven willen we niet per toestel maar per deelgebied en in samenhang tussen speelplekken gaan vervangen en speelbeleid uitvoeren binnen een **zevenjaarscyclus**. Hiervoor zijn ten eerste logische deelgebieden aangewezen, bij voorkeur speelplekken binnen speelbarrières. Binnen het deelgebied wordt bekeken welke toestellen op dat moment en de komende 5 jaar aan vervanging toe zijn. Daarvan is bovenstaand in grafiek 2 een weergave gemaakt om hoeveel toestellen het gaat. In de weergave van de **deelgebieden** (volgen de pagina) is te zien om welke plekken het gaat.

Voorafgaand aan het jaar dat een deelgebied met een aantal speelplekken wordt opgepakt qua vervanging en omvormen richting het beleid moet in de laatste inspectieronde de restlevensduur van de toestellen genoteerd worden. Hiermee kan het definitieve bedrag voor vervanging en renovatie bepaald worden. Theoretisch hadden al 135 toestellen vervangen moeten worden voor 2022, met levensduur verlengend onderhoud of gaan deze toestellen langer mee of simpelweg omdat het hier om robuuste metalen toestellen gaat. Er zijn geen veiligheidsproblemen door achterstand in vervanging. Als er een veiligheidsprobleem is wordt onmiddellijk actie ondernomen door ofwel het toestel te verwijderen ofwel het toestel te vervangen.

Code	Deelgebied naam	Gewogen gemiddeld vervangjaar totaal	Uitvoeringsjaar	Streefwaarde advies totaal
	urgenties en opstart participatie 2025		2024	
BA	Bakel	2024	2025	€ 507.500
GE-C	Gemert-Centrum	2027	2026	€ 320.500
HA	Handel	2023	2026	€ 190.000
EI-DR	Elsendorp - De Rips (+verpl.bare skateramp)	2026	2027	€ 270.000
GE-N	Gemert-Noord	2027	2028	€ 527.500
GE-O	Gemert-Oost	2025	2029	€ 526.000
Mi-DM	Milheeze en De Mortel	2029	2030	€ 305.500

Financiën

De hieronder aangegeven uitgangspunten zijn van invloed op de hoogte van het instandhoudingsbudget.

Aanwezige inventaris

De basis voor de budgetten voor instandhouding ligt in de inventaris speel- en sporttoestellen, veiligheidsondergronden en verharding. De toestellen, speelaanleidingen, verhardingen en veiligheidsondergronden zijn daarbij onderverdeeld naar type met ieder hun eigen waarde per stuk of per m2 (opgesteld door OBB Speelruimtespecialisten op basis van prijzen van vier grote leveranciers met peildatum 2023). Dit levert een totaal aan inventariswaarde op voor de gemeente Gemert-Bakel, zie pagina [inventariswaarde](#).

Normen uren beheer, onderhoud en materiaalkosten

Aan de verschillende type toestellen, verhardingen en ondergronden zijn vervolgens ook normen gekoppeld wat betreft uren en materiaalkosten onderhoud per jaar (opgesteld door OBB Speelruimtespecialisten).

Ontwikkeling aanschafprijzen

De aanschafprijzen van speel- en sporttoestellen zijn tussen 2021 en 2023 met circa 10% toegenomen. Voor de ondergronden geldt een vergelijkbare ontwikkeling. De verwachting is dat de aanschafprijzen in de komende beheerperiode nog zullen toenemen.

Beleidsplan speel- en beweegvriendelijke ruimte 2024-2033

Afhankelijk van het type plek in het beleid en het gekozen scenario is de waarde van een nieuwe speelplek tussen de € 16.500 en € 130.000 (toestellen inclusief valdempende ondergrond), deze bedragen gelden in het scenario 2. 'Uitdagend'. Aanvullend wordt er voor plekken waarbij jongerenontmoeting gestimuleerd wordt €5.000 tot €10.000 aan waarde toegevoegd. Bij nieuwbouw zullen nieuwe speelplekken worden aangelegd, die vervolgens ook moeten worden onderhouden. Op plekken waar het beleid is omvormen naar straatplek zullen toestellen niet vervangen worden. In het beleidsplan en het bijbehorende scenario 2. 'Uitdagend' wordt ook budget gereserveerd voor **Speelweide Handel**, waarbij de werkgroep Handel met het jaarlijks onderhoudsbudget de speelplek onderhoud. Er wordt een overeenkomst met de werkgroep aangegaan, waarin verantwoordelijkheden worden vastgelegd.

Buurtinitiatieven - initiatievenpot

In het beleidsplan is een optionele keuze voor de gemeenteraad meegenomen voor een initiatievenpot. Inwoners kunnen met een initiatief in aanmerkingen komen voor een bijdrage vanuit de gemeente mits zij voldoen aan de daar omschreven randvoorwaarden. Er is een eenmalige initiatievenpot van € 30.000 beschikbaar. Het college neemt na ieder half jaar een besluit welke initiatieven gefinancierd worden. Per initiatief wordt 50% van de begroting van het initiatief bekostigd uit deze pot met een maximaal van € 5.000,-. Initiatiefnemers tonen aan dat de voorziening structureel (dagelijks of wekelijks) gebruikt gaat worden door inwoners, bijvoorbeeld middels trainingen/workshop/lessen, verenigingen/clubjes, buurtsportcoaches, etc. Na dit jaar wordt geëvalueerd of het een aanvulling is op het reguliere budget voor de speel- en beweegvoorzieningen.

Initiatiefnemers zijn zelf verantwoordelijk voor beheer en onderhoud, uitgezonderd inspecties. De gemeente Gemert-Bakel is niet aansprakelijk voor schade door derden. Initiatiefnemers maken afspraken met de gemeente over juiste beheer en onderhoud waarbij de gemeente het recht houdt om een object te verwijderen, bijvoorbeeld vanwege onveiligheid.

Aanwezige inventaris

De basis voor de budgetten voor instandhouding ligt in de inventaris speel- en sporttoestellen, veiligheidsondergronden en verharding. De toestellen, speelaanleidingen, verhardingen en veiligheidsondergronden zijn daarbij onderverdeeld naar type met ieder hun eigen waarde per stuk of per m2 (opgesteld door OBB Speelruimtespecialisten op basis van prijzen van vier grote leveranciers met peildatum juni 2023). Dit levert een totaal aan inventariswaarde op voor de gemeente Gemert-Bakel, zie pagina [inventariswaarde](#).

Scenario naar toekomst toe:	
toekomstige inventariswaarde scenario (tst+ondgr)	€ 2.647.000
ontwikkeling toestellen	uitdagende en grote toestellen (extra) op centrale plekken, meer en diversere toestellen op steunplekken
aantal plekken hoofdstructuur	50
aantal plekken nevenstructuur	42
gemiddelde waarde per centrale plek spelen	€ 65.000
gemiddelde waarde per steunplek spelen	€ 16.500
waarde per kind (gemiddeld €430 Nederland)	€ 420
wijziging in inventariswaarde naar toekomst toe	€ 806.000
wijziging in toestellen	minder kleine saaiere toestellen en extra investering op grotere uitdagende toestellen
Scenario's benodigde budgetten instandhouding:	
renovatie onderhoud (16 jaar = 6% v v w)	€ 155.000
jaarlijks onderhoud (norm 1,5% v v w)	€ 40.000
benodigde instandhoudingsbudgetten per jaar:	€ 195.000
verschil met huidig beschikbare budgetten:	
renovatie onderhoud	€ -28.971
jaarlijks onderhoud	€ -21.513
totaal verschil huidig met benodigd scenario's	€ -50.484
Scenario's kosten omvorming en instandhouding:	
Kosten omvorming:	
kosten omvorming straatplekken eerste 7 jaar - per jaar	€ 7.571
kosten plus ontmoeting jongerenvoorzieningen per jaar	€ 17.857
Kosten uitbreiding inventariswaarde scenario in 6 jaar	€ 134.333
Kosten instandhouding:	
kosten benodigd onderhoud per jaar	€ 40.000
kosten benodigde vervangingsinvestering per jaar	€ 155.000
VAT kosten per jaar	€ 37.500

Budgetten per type speelplek

Scenario 2 Uitdagend	
regionale plek spelen-sporten	€ 130.000
regionale plek sporten	€ 110.000
centrale plek spelen	€ 65.000
centrale plek spelen-sporten	€ 90.000
centrale plek sporten	€ 65.000
steunplek spelen	€ 16.500
steunplek spelen-sporten	€ 22.000
steunplek sporten	€ 16.500
straatplek	€ 2.500

Scenario ‘Uitdagend’

Het scenario ‘Uitdagend’ wordt in meerdere renovatierondes uitgevoerd. In 2024 wordt het budget voor urgentie vervangingen ingezet. Tevens wordt in dit jaar het participatietraject voor het eerste deelgebied gestart. De wijkgerichte aanpak is in 5 deelgebieden ingericht, waarvoor naast de benodigde voorzieningen voor onderhoud en vervanging een budget is opgenomen voor onderzoek, ontwerp en participatie (VAT kosten) van € 37.500 per deelgebied. Totale benodigde jaarlijks budget is in de eerste jaren € 286.833, uitgezonderd jaar 2027 en 2030. In deze jaar wordt een kleiner deelgebied aangepakt, waardoor de helft van de investeringsbudget gepland is. Het jaarlijks benodigde budget betreft de vervangingsinvesteringen voor de huidige voorzieningen en de uitbreiding van voorzieningen volgens scenario 2. Vanaf 2030 vindt de laatste herinrichting en investering naar scenario 2 plaats, waarna in 2031 alleen nog vervangingsinvesteringen nodig zijn.

Nieuw beheerplan, scenario uitdagend	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Jaarlijks onderhoud	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
Omvorming straatplekken & Jongerenvoorz.	25.429	25.429	25.429	25.429	25.429	25.429	25.429	7.571	7.571	7.571
Initiatievenpot	30.000									
Kapitaallasten renovatie invest. (zie invest. plan)	-	27.966	55.305	73.053	94.431	120.201	136.380	147.794	159.192	170.256
Benodigd budget (B)	95.429	93.395	120.734	138.481	159.859	185.630	201.809	195.365	206.763	217.828
Verschil (begr.wijziging)	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Tekort (-) of overschot (A-B)	49.087	51.121	23.782	6.035	-15.343	-41.114	-57.293	-50.849	-62.247	-73.312
Investeringsplan, scenario uitdagend	2024 tm 2030	2031 e.v.								
Vervangingsinvesteringen	115.000	115.000								
Inventariswaarde verhoging (€ 806.000 over 6 jaar)	134.333	-								
VAT	37.500	37.500								
Totaal scenario 2 per jaar	286.833	152.500								

Communicatie en uitvoering

Hieronder wordt kort omschreven wat het proces is bij onderhoud, vervanging vanuit noodzakelijk groot onderhoud en vervanging van meerdere speelplekken binnen een speelgebied.

Eigen deskundigheid en tijd

Gemert-Bakel heeft een deskundig eigen team aan medewerkers waarbij ook ondersteuning van collega's aanwezig is op het gebied van groen, wegen en communicatie. Er is kennis aanwezig over participatie, directievoering, onderhoud, inspectie & veiligheid, programmering en beheer. Er is minder capaciteit wat betreft participatie en er is geen capaciteit en kennis wat betreft ontwerp van speelplekken. Het team heeft voldoende kennis en ervaring wat betreft het samenwerken binnen een aanbesteding met leveranciers en aannemers om participatie, ontwerp en realisatie uit te voeren.

Aanvullende deskundigheid en tijd

Aanvullende deskundigheid en tijd wordt gezocht voor participatie, ontwerp, werkvoorbereiding en realisatie. Daarbij zijn werken, leveringen en diensten nodig in de verhouding 50%, 35% en 15% ongeveer over alle projecten samen. Daarvoor is dan een combinatie of samenwerking nodig met partijen die leveren en de diensten als ontwerp en participatie op zich kunnen nemen. Optie is ook om de toestellen als levering apart in te kopen en daar hoge duurzaamheidscriteria uit te vragen en deze in het werk ter beschikking te stellen. Ook ontwerp kan separaat als dienst worden uitgevraagd om zo de deskundige speelruimteontwerpers aan boord te krijgen. Er zijn diverse opties. Zie hiervoor ook het kader rechts onderin. Alle opties zoals omschreven zijn in de speelruimtemarkt nog wel gebruikelijk, maar het gaat steeds meer naar de onderste situatie waarin men in een bouwteam werkt.

Onderhoud

De buitendienst, werkvoorbereider en vakspecialist zijn verantwoordelijk voor het onderhoud van de speelvoorzieningen. De vakspecialist stuurt het proces voor inspectie, onderhoud en reparatie aan. De werkvoorbereider en buitendienst voeren de werkzaamheden uit, eventueel met derden.

Renovatie en vervanging

Met een projectplan wordt de werkwijze duidelijk voor het specifieke project of deelgebied met meerdere plekken. Middels een integrale schouw wordt een gebiedsvisie voor BOSS opgesteld. Er wordt met een marktpartij een participatietraject (zie volgende hoofdstuk) opgezet, waarin tevens het ontwerp wordt ontwikkeld. Deze marktpartij of een 2^e marktpartij voert met een taakstellend budget en een planning de realisatie uit. Het onderhoud en beheer van de nieuwe inrichting wordt weer door eigen dienst opgepakt.

	programma	ontwerp	realisatie	onderhoud	beheer
<i>traditioneel</i>	opdrachtgever	opdrachtnemer A	opdrachtnemer B	opdrachtnemer C	opdrachtnemer D
<i>ontwerp & realisatie</i>	opdrachtgever	opdrachtnemer A		opdrachtnemer B	opdrachtnemer C
<i>realisatie & onderhoud</i>	opdrachtgever	opdrachtnemer A	opdrachtnemer B		opdrachtnemer C
<i>ontwerp, realisatie & onderhoud</i>	opdrachtgever	opdrachtnemer A			opdrachtnemer B
<i>ontwerp, realisatie, onderhoud & beheer</i>	opdrachtgever	opdrachtnemer A			
<i>programma, ontwerp, realisatie, onderhoud & beheer</i>	opdrachtgever opdrachtnemer				

Uitvoering in deelgebieden is een nieuwe manier van werken en vraagt om een overzichtelijk en duidelijk proces. Ondanks dat ieder deelgebied anders is en de uitvoering daarom altijd maatwerk blijft, bestaat de aanpak uit een aantal vaste stappen.

1. Interne afstemming:

Hierbij wordt de kennis over de BOSS-visie (bewegen, ontmoeten, spelen en sporten) geborgd in de organisatie met een integrale schouw met ambtelijke disciplines van sociaal en fysiek domein en worden projecten op elkaar afgestemd. Resultaat: integrale gebiedsvisie voor BOSS.

2. Externe informatievergaring:

Kennis van de BOSS-visie overdragen aan bewoners en kennis ophalen over behoefte, wensen, bedenkingen en meningen over BOSS. Resultaat: Behoeftte verwerkt in een concept- buurtkaart.

4. Ontwerpfase:

Opstellen van de schetsontwerpen, op basis van de concept-buurtkaart. Door concrete maatregelen en inspiratie te bieden per plek ontstaat er meer draagvlak en eigen initiatief. Met het maken van ontwerpen plek kunnen eisen en wensen goed vertaald worden richting uitvraag en realisatie. Resultaat: een definitief ontwerp en uitvoeringstekeningen per plek, die als basis dienen voor een uitvraag bij realisatie door een aannemer of leverancier.

5. Uitvoeringsfase:

Het plan voor (her)inrichting wordt door aannemer of leverancier uitgevoerd in samenwerking met gemeente.

6. Evaluatiefase:

De buurtgerichte aanpak wordt na het eerste jaar geëvalueerd, waarna het proces verbeterd wordt voor de volgende buurt of plek.

Uitvoering van groot onderhoud en vervanging gaat in samenspraak met bewoners en professionals.

Het is belangrijk dat zij op tijd en iedere doelgroep op de juiste manier worden betrokken in het traject.

- **Kinderen** kunnen bijvoorbeeld op aparte momenten op school worden bevraagd met een aansprekende werkvorm.
- Jongerenwerkers kunnen samen met **jongeren** bekijken hoe zij de buurt gebruiken en hoe zij ook een goede verbinding met andere buurtbewoners tot stand kunnen brengen.
- **Ouderen** kunnen via verenigingen of sociale activiteiten geïnformeerd worden.
- **Fysiotherapeuten** en **buurtsportcoaches** kunnen prima sport en gezondheid inpassen in de plannen.
- Betrek via de organisatie die hen verenigen **mensen met een beperking**.
- **Dorpsraden** hebben een platformrol. Neem hen mee vanaf het begin van het participatieproces. Zij kunnen hier ook over adviseren en hun achterban erbij betrekken.

Door meer tijd te nemen is er ruimte om subsidies aan te vragen en sponsoring te initiëren.

Natuurlijk buiten bewegen, ontmoeten & spelen

Gemert-Bakel **uitvoeringsplan** speel- en beweegvriendelijke ruimte 2024 - 2027

Auteur

OBB Ingenieursbureau
Madeleine Frelie
Gemeente Gemert-Bakel
Mijntje Mirande

Opdrachtgever

Gemeente Gemert-Bakel
Mijntje Mirande